

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Našim državnim poslancem.

Koliko let uže čaka slovenski narod, da se mu izpolni jedna ali druga želja, da mu pridobé njegovi zastopniki vsaj jedno obljubljenih mu pravic, za katere so se v svojih volitvenih programih potezovati obljubili. Ali žalibog nijma naš narod do danes zaznamovati znatnega uspeha svojih poslancev. Ne smemo reči, da bi bili poslanci kedaj zamudili priložnost, potezati se za naroda pravice, naopak vro so se borili vselej, kadar je bilo treba povedati ali vladi ali protivnikom našim, da tudi živi narod, ki se imenuje slovenski, da je tudi ta narod ud telesa avstrijske države, in da ima kot ud pravico do življenja, kakeršno uživajo drugi narodi istega telesa.

Pod vlado Lasser-Auerspergovo se nijmo mogli nadejati kacega uspeha, ni mi ni drugi Slovani, in zadovoljni smo bili, ko smo čuli hrabre naše poslance zagovarjati naše pravice. In ko je nastopila nova vlada, pod katero so imeli razcvesti nam „lepši dnevi“, je začel narod upati, da nam bodo poslanci prinesli ali za „ptičice“ ali za „bob“ ali „pirhe“ to ali ono izpolnjeno željo. Saj so bile težnje naše vedno tako pohlevne! Ali seja za sejo, sesija za sesijo je prošla, in na Slovenskem vladajo po šolah in uradih še zmirom tisti zagrizeni neprijatelji in sovražniki slovenskega naroda, kakor pod vlado nemških „liberalcev“. Kranjski deželni zbor je še zmirom tako zastopan, kakor si ga je želela nam vselej krivična in zoprna klika nemčurjev in Nemcev, in iz njega izišli deželni odbor še zmirom gospodari na Kranjskem, nastavlja njemu udane in ugodne

uradnike, pospešuje vse kar je ogromnej večini ali recimo vsemu prebivalstvu Kranjske protivno.

Razen tega, da je bil prestavljen neki slabo znan okrajni glavvar, kateri bi se pa tako ali tako radi njegovega vsem družbenim postavam protujočega obnašanja ne bil mogel držati na Kranjskem, nijmo dosegli na narodnem polji čisto nič, na druga polja se pa naši poslanci do malega nijso spuščali.

Res je, da tudi drugi mogočnejši narodi nijso dosegli skoraj nič na narodnem polji, ali dosegli so to, da se je jelo o njih težnjah govoriti, da je tudi vlada morala začeti razmotravati njihove zahteve. Čehi so dospeli tako daleč, da se jim v prihodnjem sesiji vlada ne bode mogla odtegniti s tem, da jim bode vrata državnega zbora zaprla pred nosom. Ravno tako Poljaki.

Pa vsi ti narodi živé v vse drugačnih razmerah kakor mi. Po njih šolah se uči v njih jezicah, po njih uradih se uraduje po domače, samo pri nas še sme zapovedovati zagrižen Pirker, Ogrinec itd. In zastopniki teh narodov so vendar le prinesli seboj domov velike pridobitke, ne na narodnem ali na gospodarstvenem polji.

Poljaki so dosegli, da se jim bo začela graditi gališka transverzalna železnica na državne stroške, in v dotičnih krogih (pri trgovinskem ministerstvu) se pripravlja vse, da se bo začela meriti češko-moravska transverzalna železnica, in tudi ta se bode gradila na državne stroške.

To nijso prazne roke, poljski in česki poslanci so v hudih narodnih borbah po tistem skrbeli za materialno blagostanje svo-

jih narodov. In ravno to pričakujemo tudi od naših poslancev. Če jim vlada uže ne more, ne vemo iz kacic uzrokov, dovoliti narodnih njihovih zahtev, naj kaj stori, da naše ljudstvo ne bode poginilo od gladu. Naj nam dá dela, da si bode mogel revni kmet zaslužiti vsakdanjega kruha, lačnim nam nij mogoče čakati. Tržčanje so se zopet poprijeli loške ali predilske železnice, upamo, da jih bodo vsi naši poslanci podpirali. Dolenjska železnica si do zdaj še nij upala iz pohlevne peticije. Zakaj pa zmirom prosite, zahtevajte jedenkrat, saj smo tudi mi udje avstrijskega telesa!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. septembra.

Listi mnogo govorijo o imenovanji **Belcredija**. Ustavoverni listi bruhajo po svojej navadi ves svoj srd na Belcredija in na Taaffeja, ker je ravno tega moža, pravičnega, nepristranskega in za ta posel najbolj sposobnega imenoval predsednikom upravnemu sodišču. Avtonomistični listi pa se veselé tega imenovanja in odbijajo napade ustavovernih žurnalov. „Czas“ govori o imenovanji Belcredija tako-le: „To imenovanje bode gotovo cela avtonomistična stranka z veseljem sprejela. Taaffejev kabinet ima mej drugimi tudi to lastnost, da ume odločno, hitro in tajno delati . . . Poklic grofa Belcredija, bivšega ministerskega predsednika in moža, ki je udan avtonomističnim principom in je z upravo popolnem znan, na čelo tako imenitne in pomeljive institucije, kakor je upravno sodišče, pomeni nekaj ugodnega in je ob jednem nova in sijajna zmaga od Taaffejevega kabineta in od zdanje večine reprezentirane smeri“. Da bi se tudi Kranjem vremena zjasnila. Vedno le čakamo, zdihujemo, prosimo . . . Kako dolgo še?

Listek.

Listi iz tujine.

XII.

Firence, 30. avgusta 1881.

Dragi prijatelj! Evo me dakle, da Te popeljem malo več okolo po Firenci, da si vsaj površno ogledava naravne in umetniške krasote divnega tega mesta. Da bi Ti hotel malo natančneje opisovati vse zanimivosti Firence, napolnil bi lahko več ko deset tacih in tudi še daljših listov, a še bi preostajalo gradiva obilo. V zadregi sem, bi-li poprej govoril o naravnej vnanjej lepoti mesta, ali pa o mnogih in bogatih zakladih umetelnih, zaradi katerih Firence po pravici imenujejo italijanske Atene.

Radi krasne svoje lege ob reki Arno, sredi tako zvanega Val d' Arno, okolo in okolo obdano s prijaznimi holmi in griči, obsejanimi s hišami in vilami sredi zelenega drevja, vpliva to mesto nekako čarobno na gledalca ter ga prepriča, da po vsej pravici se imenuje

„regina dell' Arno“, „la vaga“, „la bella“ (krasna kraljica*). Nij se čuditi, da ravno v tej rajskej deželi rodil se je velikanski pesnik Dante, da so tu zagledali beli dan in se navduševali v svetem žaru umetnosti možje, kakor: Michel Angelo Buonarotti, Benvenuto Cellini in mnogo drugih, kojih slavna dela umetnosti so svetovno znana in občudovana. Najlepše uživati se da ta prekrasni panorama s kacega vzvišenega kraja, n. pr. s „Piazzale Michel Angelo“ na konci prekrasne, bujnih razgledov polne, skoraj poldrugo uro dolge šetalne ceste „Viale dei Colli“, ali pa iz terase gostilnice „Aurora“ v nasproti, na vrhu Fiesolanskega griča ležečem prijetnem mestu Fiesole. S primerno malim troškom pelješ se lahko tija in nazaj v hladu, kajti s pripomočjo modernih in cenih prevoznih sred-

*) Mej vilami je posebno omeniti Villa Palmieri, v katerej je dejanje Boccaciovega „Decamerone“. V tej vili so bojda prebivali za časa grozovite kuge, divjajoče v Firenci leta 1348., pripovedovalci Decameronovih novel. Pis.

stev, kakor so posebno po velicah mestih „tramway“, je naglo in temeljito obiskavanje oddaljenejših partij jako olahkočeno.

Jedno najbolj obiskanih krasnih šetalšč so tako imenovane „Cascine“, (sirarije, bi se reklo po naše) z gostimi gozdiki raznovrstnega drevja, zoologičnim vrtom, gostilnicami in sploh z vsem, kar razveseljuje oko, a tudi krepčá grešno teló. Tu se zbira ob četrtkih in nedeljah zvečer, ko igra tudi godba, na tisoči ljudstva, in na stotine elegantnih ekvipaž vozi se gori in doli po širokem voznem drevoredu, podobnemu onemu v Dunajskem praterju, kakor sploh nanj spomina to šetalšče v svojej celoti. Razen tega nahajajo se mnogi javni vrtovi, mej njimi velikanski „giardino Boboli“, in z drevjem obsajeni prostori, katerih bi niti treba ne bilo, kajti kamer se obrneš ven iz mesta v bližnjo okolico, povsodi je krasna in čarobna, in prav je imel pisatelj „romarskih pisem“ rekoč: „Če je Italija večinoma zemeljski raj, je Florenca glavno rajske mesto.“

O zgodovini Firence hočem omeniti le

Dunajski „Vaterland“ govori o **kranjskem deželnem zboru** ter pravi: „Mej tem ko drugi deželni zbori redno funkcionirajo, se kaže, da se kranjski deželni zbor letos ne bode sešel, in to radi tega, ker se sam razpusti“. Potem pripoveduje „Vaterland“, v dopisu iz Ljubljane, da hoté vsi deželni poslanci udeležiti svoje mandate, in konča: „V tem slučaju bi se se ve da ne moglo govoriti o zasedanji kranjskega deželnega zbora ob odločenem času in morale bi se stoprv razpisati volitve“. Tako „Vaterland“!

Goriški deželni zbor je uže sklepal svoje poslovanje 6. septembra. Razpravljale so se v celem zasedanji le bolj lokalne stvari, **kakor**: naj se deželni odbor poteza, da bi se po elementarnih škodah zadetim krajem odpuščalo nekaj davkov. Znamenito pa je, kako se je izjavil goriški deželni zbor o vprašanji vlade zaradi vredbe administrativne službe. Poslanec dr. Abram je v imenu pravnega odseka predlagal naj se sklene: „Na podlagi storjenih izkušenj in z ozirom na zdanje politično vredbo meni deželni zbor, da nij ne potrebno ne želeti, da se lastnemu delokrogu občin odtegnejo nekatera ali vsa policijska opravila ter preloži v izročeni delokrog ali deloma tudi v delokrog političnih oblastnij“. Ta predlog se je sprejel brez razprave.

Mnogo se piše in govori o združenju ustavovercev v „nemški klub“. Listi se na vso moč trudijo, da bi vse ustavoverce združili v njem in tudi oče Herbst je klical „nemške može“ v ta klub. A vendar jim ne gre prav po sreči. Kakor poroča „Schlesische Ztg.“, so se temu sklepu uprli ustavoverni poslanci iz velikih posestnikov. To nam jasno spričuje, da je ves krik in vik ustavovercev, da so jedini, le fraza, s katero hoté svet slepiti.

„Dt. Ztg.“ nam pripoveduje, da se je združilo nekaj ustavovernih mož, da „varujejo državljanske pravice, ki jih dajejo osnovni zakoni“. Ti možje bodo na dalje imeli nalogo, „da se vsacemu omogoči svoje pravice braniti, svoboda volitev se mora braniti proti vsakemu vplivu od katere si bodi strani, proti omejevanju tiskovne svobode po mnogih konfiskacijah se mora dati pred sodnijami postavna obramba“. S tem smo mi tudi prav zadovoljni, da bi res ti možje potezali se popolnem nepristransko za te pravice. Saj nam statistika konfiskacij kaže, da je v vsacem meseci konfisciranih več avtonomističnih nego ustavovernih listov. In o svobodi volitve? Kdo si more želeti pri volitvah bolj svobode, kakor mi, saj cel svet vé, kake nezakonitosti so se ravno pri volitvah v naš deželni zbor vršile — in vendar še obstoji. Torej le naprej možje, a za vse jednake pravice.

Vnanje države.

Bolgarski knez izdal je ukaz, s katerim se je od 21. aprila do 1. julija obsojenim političnim zločincem amnestija dodelila. To kaže,

da se v Bolgarijo vrača popolen mir, kaže, da knez nij reakcionaren in da se prorokovane „revolucije“ liberalnih opozicionalcev nij bati. Tudi financijelno stanje države je ugodno. Kakor poročajo bolgarski listi, oddajajo podaniki voljno davke in nij se bati nobenega nasprotovanje; davki se tudi nikjer siloma ne izterjavajo; državna blagajnica kaže, da ima letos v meseci juliji okolo poldrug milijon preostanka. Da bi le vedno knez modro postopal in da bi se liberalni vodje v prevročem domoljubju ne prenaglili, bode Bolgarska kmalu močna in ljudstvo bode srečno.

Iz Aten se poroča, da je rešeno **grško-turško** mejno vprašanje. Delimicijska komisija je uže odšla nazaj v Carigrad.

Irska deželna liga je 16. t. m. zborovala; pri zborovanji je bilo 1300 delegirancev navzočnih. Parnell, ki je tudi predsedoval, je ostro govoril proti zemljiščnemu zakonu, kateri zahteva, naj se razide deželna liga. Parnell je razvil program lige in dejal naj bi ta bil: Odpravi naj se popolnem plačevanje najemščine. Sklenilo se je več resolucij; mej temi tudi, da se zahteva avtonomija Irske.

Razmere v **Kajiri** še zdaj nijso vravnane, da celo ne vé se nič gotovega, ali bode v Egiptu intervenirala kaka tuja država, francoska ali angleška. O tem vprašanji piše „Republique française“, Gambettin organ, da nij treba, da bi tu intervenirala Turčija, niti ne Angleška ali Francoska. Ta list meni, naj bi se kedivu dal čas, da si s pomočjo zastopnikov angleških in francoskih zopet pridobi avtoriteto. Ob enem pa naj bi kabineta, londonski in pariški, ustanovila iz Francozov in Angležev obstoječo vojaško komisijo v ta namen, da izplačajo odpuščenim egiptovskim častnikom zaostalo plačo, da vojsko reformirajo in reducirajo. Mogoče, da se bode to vprašanje za zdaj rešilo po besedah tega lista, a pozneje gotovo pride čas, da si vjame Egipt ali Anglija ali Francija v svoje mreže. Ali je ta čas blizu ali daleč, je težko določiti.

Dopisi.

Iz Šiške 19. septembra. [Izvirni dopis.] (Kmetška posejilnica za ljubljansko okolico) se je včeraj dopoldne ustanovila. K zboru so prišli mnogi župani pa drugi veljavni možje in po predlogu g. župana Bavdeka državnega poslanca in deželnega odbornika g. dr. Vošnjaka izvolili predsednikom zboru. G. dr. Vošnjak je razročil imenitno nalogo hranilnih in posejilnih zadrug, zlasti tudi za kmetško ljudstvo, ter razjasnil pravila in delovanje teh zavodov. Zbor je odobril pravila, kakor so bila predložena od osnovalnega odbora. Potem se je vršila volitev ravnateljstva in nadzorstva. Izvoljeni so bili: g. Ločnikar Toma, župan

na Viči za ravnatelja, g. Knez Anton, žitni trgovec, za blagajnika, g. Bavdek Martin v Udmatu za preglednika, za namestnika pa g. Vinko Ogorelec iz Škófljice in g. Jože Zorec, župan na Dobrovi. V nadzorstvo so izvoljeni g. pl. Wurzbach, c. kr. okrajni glavar, ki je tudi pristopil zadrugi, g. Knez Janez star. iz Šiške in g. Fran Omersa, trgovec v Kranji. Zadrugniki so podpisali precej do 30 deležev po 100 gold. Ravnateljstvu se je naložilo, da ima preskrbeti vknjiženje zadruge pri deželnej sodnji in narediti vse priprave, da zadruga z novim letom lahko začne svoje delovanje. Mi želimo temu narodnemu zavodu najboljši uspeh, na čemer nij dvomiti po sestavi ravnateljstva in nadzorstva.

Ustanavljajočemu zboru naše posojilnice so kot poslušalci prisostvovali tudi nekateri gospodje iz Kranja in z Vrhnike, da bi se informirali o osnovi posojilnic, ker nameravajo tudi v teh dveh krajih oživotvoriti taka zavoda.

Z dežele 16. septembra. [Izv. dopis.] (Zopet nekaj o gospodu nadzorniku Pirkerji.) Uvodni članek v 205. številki „Slov. Naroda“ od 10. t. m., v katerem se govori, kakšni naj bi bili nadzorniki ljudskih šol, mi je jako dopadel. V tem članku mej drugim tudi stoji, da šolski nadzornik ne sme učitelja hujskati proti duhovščini. Tukaj mi je pa precej zopet moj „prijatelj“ g. deželni šolski nadzornik Pirker na misel prišel. Tega gospoda je pred nekaj leti prišel obiskat učitelj z dežele, pa g. Pirker ga nij nič kaj prijazno sprejel, da-si je bil ta učitelj „verfassungstreu“. Očital mu je namreč, da — dobro izhaja z duhovščino. Rekel mu je: „Ich hätte eigentlich nichts gegen Sie, aber wie ich höre, stehen Sie mit der Geistlichkeit auf gutem Fusse, und das ist nicht in der Ordnung.“ Učitelj, katerega uže nij več mej živimi, je na to g. Pirkerju prav mirno, se vé da tudi po nemški odgovoril: Jaz nemam nikakeršnega uzroka, da bi se z duhovnikom prepiral, temveč rad občujem z njim, ne zato, ker je duhovnik, ampak ker je sploh inteligentni mož, s katerim se da kaj pametnega pogovoriti.“ To mi je pravil dotični učitelj sam, in on se gotovo nij lagal, kajti bil je poštenjak in mej učiteljstvom zelo čistan; bil je še celo v prvo deželno učiteljsko konferenco izvoljen. Po gosp. Pirkerjevem mnenji se mora torej učitelj z duhovnikom na vsak način kregati in prepirati, če je le-ta še tako dobra duša: potem

nekoliko črtic. Uže za časov Sulle cvetoče rimljansko mesto Florentia počelo je igrati važno nalogo v svetovnej zgodovini še le v srednjem veku. Slavni zgodovinar Machiavelli, rodóm Florentinec, počimlje svojo zgodovino Firenze še le s 13. stoletjem, od prejšnjih vekov le malo poročajoč. Notranji boji in prepiri raznih strank vznemirjali so, kakor skoraj vsa italijanska mesta, tudi Firence, posebno oni mej Guelfi in Gibellini, pozneje pa mej strankama tako imenovanih „belih“ in „črnih“, mej katerima je bil vedni „ravs in kavs“. K stranki „belih“ pripadal je tudi slavni pesnik Dante in bil z mnogimi drugimi obsojen od Guelfovskega sodišča v prognanstvo, niti nij več videl Firenze. Najslavnejša doba v zgodovini Firenze pa je ona vladanja rodbine De Medici, katera je povzdignola mesto do najvišje stopinje slave in bogatstva. Pravi uzor prijatelja in pospeševalca umetnosti bil je Cosimo de Medici, prvi veliki vojvoda, slavni mecenat vseh tačas živečih umetnikov prve vrste. Brundlesco, graditelj mogočnega glav-

nega božjega hrama Florentinskega, imel je čast uživati intimno njegovo prijateljstvo, kipar Donatello, stvoritelj klasične slikarije Masaccio, slavna slikarja Fra Filippo Lippi in Fra Giovanni da Fiesole in mnogo drugih združil je okolo sebe ter jim dajal prilike ustvarjati neumrjoča svoja dela. Slavno to dobo pretrgal je za nekoliko časa fanatični dominikanec Savonarola, ki je skozi tri leta po smrti Lorenca „il magnifico“ vodil državo in dal uničiti mnogo dragocenih del umetniških, ki so bila vsa sežgana kot „anatema“ na javnem trgu. Znosili so skupaj piramido 24 metrov široko, 6 metrov visoko iz slik, risarij, knjig in drugih umetnih del ter jih zažigali mej pobožnim petjem množice belo oblečenih otrok. Iz zvonika palače pa so se glasili zvonovi in trobente Signorie. A kmalu bil je konec tega fanatizma. Papež Aleksander VI., čegar dvor je Savonarola imenoval „rimski Babel“, pozval ga je v Rim, a ker ga nij bilo in se tudi nij zmenil za prepoved, da ne sme več pridigovati, bil je od papeža izobčen ali ekskomuniciran, kratko po

tem v ječo vržen ter po sramotnem procesu z dvema svojima privržencema Fra Domenico in Fra Silvestro kot krivoverec in zapeljivec ljudstva obešen in njihova trupla sežgana. Po smrti zadnjega Medicejca l. 1737. prišla je Toscana pod vojvodo Frana Štepana Lotrinskega, soproga cesarice Marije Terezije, ter ostala pod vladarji iz avstrijske vladajoče hiše do l. 1859, ko je pripadla k Italiji, koje začasno glavno mesto je bila Firence od l. 1864. do 1871. t. j. do zasedenja Rima. Čeravno je mesto, ki dandenes šteje okolo 170.000 prebivalcev, vsled odstranjenja vladarskih dvorov izgubilo in postalo nekako bolj tiho in mirno, mora se reči, da, kar se tiče krasote in posebno umetnosti je Firence še dandenes kraljica Italije.

Po pregovoru „dulcis in fundo“ pridržal sem si, spregovoriti o umetniških zakladih še le na konci mojega pisma, se ve da le prav površno, ker prazno suhoparno popisovanje teh divnih stvarov človeškega genija bi utegnilo le dolgočasiti, taka dela morajo se le gledati

bo učitelj pri g. Pirkerji „eine tüchtige Lehrkraft“. To je pedagog, da se Bog usmili!

Iz Trsta 14. septembra. [Izv. dopis.] (Kako sodi „Tribüne“ o razmerah na Primorskem.) Vrlí dunajski dnevnik „Tribüne“ je v št. 252, st. 2 prijavil jako zanimljiv članek o političnih odnošajih po primorske in dalmatinske deželi, tako da se mi primerno zdi podati ga Vašim čitateljem. Kaj živo in povse resnično so opisane vse politične razmere. Članek se najprej čudi dozdanjej ustavovernej stranki, ki je znala k sebi prikleniti nekaj nemških poslancev (Rumunov, Rusinov in Italijanov) ter pravi, da se ti trije življi zdaj pač morejo odločiti od ustavovercev, ki se bodo združili v novo stranko, „Nemški klub“ imenovano. Po tem pa od besede do besede tako le govori:

„Kar se tiče italijanskih pristašev ustavoverne stranke, je njih neklonjenost levici državne zbornice poslancev jako sramotna, kajti Italijani so se v dotičnih pokrajinah mej tem tako obnašali, da se to nikakor ne sklada z avstrijskim stališčem in tudi nikakor ne priporoča njih prijateljstva z našimi državnimi strankami. Po Nemčiji se razglašajo merodajnih državnikov izreki, ki imajo dokazati, da tudi mogočna Nemčija nikakor nij zato, da bi se italijanski živelj razširjal prek Soče in prek Jadranskega morja. Celo časopisi avstrijske upravnno-svetniške stranke so razširjali on dan besede kneza Bismarka, ki jih je leta 1866. kot najhujši sovražnik avstrijski izrekel. Očitno in odločno se je takrat Bismark izjavil zoper nesramne zahteve Italijanov, ki se bi bili radi prek beneških mej polastili bližnjih avstrijskih pokrajin; a ustavoverna nemško-avstrijska stranka pospešuje sama poitalijančevanje pokrajin ob jadranskem morji s Trstom vred z vsemi jej mogočimi sredstvi, ter tako sama pomaga italijanskim agitatorjem in rovarjem zoper Avstrijo. Navihani in prekanjeni Italijani so precej dobro spregledali, s katero avstrijsko stranko bi najlaže rovali za svoje namere; prav dobro so spoznali popolno onemoglost nemškega življa ob jadranskem morji ter so sklenili prijateljsko zavezo z ustavoverno stranko, da bi tem laže skupaj spodbijali na Primorskem ob jadranskem morji svojim namerom od Slovanov stavljenе overe“.

„Oni veliki patrijotje avstrijski, ki so se v Ausseeju oklenili barona Depretisa, gledajo le na korist, ki jim kot manjšini v državnem zboru ima prihajati od nekotih poitalijančenih

glasov, a mar jim nij, da s svojim početjem izročajo avstrijske pokrajini „mladej“ Italiji, ki se nam neprestano huje bliža; za to panitalijansko agitacijo se ti patrijotje ne zmenijo, kajti ta nij na dnevnem redu le njim in velja geslo: „après nous le déluge“. Ko bodo Istrija, Trst in Dalmacija poitalijančene, pokazale se bodo same od sebe posledice tega poitalijančevanja; baron Depretis in njegovi pristaši izmeje levice s svojimi tržškimi in Bajamontijevimi prijatelji se bodo delali prav nedolžne, ko bode plačana druhal („canaille“) s klicem „Zjedinjena Italija“ se smijala „velikim avstrijskim patrijotom“, ki so zanjo delali ter v svojej kratkovidnosti in slepoti tega še spregledali nijso. Ta trenotek se brani stranka, kateri ime dandenašnji sapa raznaša, z rovarijami svojih italijanskih bratov v Zadru. —

— Uže pred šestimi tedni je poročal neki dopisnik iz Spleta, da je vse časti vredni Bajamonti (matador italijanske stranke v Dalmaciji) z ustavoverskimi voditelji na Dunaji se dogovoril, kako hočejo ustavoverci skupaj in povsodi demonstrirati v deželnih zborih zoper zdanjo miroljubno vlado. Jednako demonstracijo je zadajič v istrskem deželnem zboru v Poreči nameroval dr. Constantini, pravi voditelj italijanske klike v Pazinu, kjer ga celo c. kr. uradniki podpirajo pri njegovem rovanji zoper Avstrijo in jej verno udane Slovane. Avstrijsko misleče ljudstvo, Slovani po ondotnih pokrajinah, se zanašajo na moč in dobrovoljue vlade, ki bi rada storila mir mej narodi, a gorje! ko bi ljudstvo izgubilo to zaupanje v vlado, da jih če uspešno brani surovih napadov, pomagalo bi si samo ter se siloma iznebilo one druhal („canaille“) ki na hrvatskej Reki pobija okna, v Spletu zaničuje naše časnike in mirne meščane v Trstu pa vkljebu navzočnosti namestnika Depretisa „en gross“ irredentizira, t. j. kliče po odrešenji in zjedinenji z Italijo. Zato čestitamo ustavovernej levici državnega zbora“.

Tako — dunajska „Tribüne“. Komentara pač nij treba dostavljati tem besedam, tudi bi bilo — zaradi sl. državnega pravdnistva — nevarno obširnejše govoriti o teh razmerah, ker bi moral nehote vmes vpletati razne visoke osebe izmeje vladnega in uradnega aparata.

Tukajšnje zdanje razmere pa je dovolj pojasnil zadnji — predvčerašnji — moj dopis.

in gledati opetovano z lastnim očesom. Namen moj je le v spomin sklicati imena zavodov, kjer se nahajajo. Največji in prvi kinč v tem oziru je slavna „Galleria degli Uffici“, velika palača polna umotvorov slikarskih in kiparskih v dveh dolgih koridorjih in blizu 30 manjših in večjih dvoranah. Slavna „Medicejska Venera“, slika Tiziana, Raffaela, Michel Angela, Leonarda da Vinci, statue skupine „Niobe“, starinske in novejše skulpture, vsega je tu toliko, da je težko misliti si jednako bogato zbirko. „Galleria Pitti“, kamor pelje pokrit mostovž, hrani v 15 krasnih dvoranah zopet neizmerné zaklade slikarske umetnosti, posebno imenitne so velikanske slike na stropih posameznih dvoran. „Accademia delle belle arti“ ima znamenite zbirke, v katerih se kaže razvoj italijanske umetnosti. Michel Angelov „David“, kojega je izgotovil v svojem 28. letu, velikanski marmornast kip, ki tehta 180 centov, je prvi kinč teh prostorov, kamer je bil prenešen stoprav zadnji čas. Zanimiva je zbirka

modernih slik v gornjih prostorih. Medicejska kapela pri sv. Lorenci hrani najslavnejša dela Michel Angelo Buonarottija, ki je 14 let delal na njih, a še ne izvršil vseh. „Museo Fiorentino“ di S. Marco“ s slavnimi fresco-slikarji jami Fra Giov. Angelica da Fiesole in mnogimi drugimi. Jako zanimiva in obiskovánja vredna so: „Museo Nazionale“, „Museo Etrusco ed Egiziano“, „Museo di storia nazionale“ in mnogo manjih galerij: Buonarotti, Corsini, Strozzi itd.

Mnoge cerkve hranijo bogate zbirke kiparskih in slikarskih del na platnu in posebno pa al fresco, ter je njih obiskanje prijatelju prave umetnosti jako mikavno. Impozantna po svoje velikosti in po svoje vnanjej krasoti je stolna cerkev „S. Maria del Fiore“, vsa v pisanem raznobojnem marmorji, katere fačada se zdaj zgotovlja na novo. Svetovnoslavne so rroje bronaste duri v nasproti ležečej cerkvi sv. Janeza Krsnika — „il Battistero“, posebno one pri glavnem vhodu, o katerih je izrekel

Iz ljubljanskega mestnega odbora.

(Dalje.)

Dr. pl. Schrey poroča v imenu združenega policijskega in finančnega odseka o prošnji ljubljanskih mesarjev, naj bi se odpravila tarifa za meso, in nasvetuje, naj se prošnja usliši in ministerstvo po magistratu naprosi, da pritrdi odpravi tarife. Mesarji bodo zavezani, da imajo v svojih prodajalnicah nabite cene mesa; mestnemu magistratu se pa naroči, da tiste tri mesarje, ki bodo najceneje prodajali meso, vsak mesec objavi po časnikih. Regali pravi, da je v principu za to, da tarifa neha, a nij misliti samo na mesarje, nego tudi na druge meščane; če prošnja mesarjev trdi, da danes boljši kruh jemo, nego smo ga prej za tarife, to nij res; peki tako trdno vkup držé, da je veselje in njih alijanca napram občinstvu je nezrušna. Govornik se boji, da bi še mesarji ne napravili kake zveze, in da bi bilo meso potem jako drago, zato bo on glasoval, naj se odpravi tarifa le za jedno leto. Grof Chorinsky je principijelno zoper odpravo tarife za meso in želi vedeti, zakaj se bodo po časnikih objavljali le trije mesarji, zakaj ne več, ako bodo cenó dajali meso. Dr. pl. Schrey odgovarja, da razglašanje izgubi vrednost, ako se jih več objavlja po časnikih. Peterca dvomi, da bode kaj bolje, če tarifa neha; zdaj, ko obstoji je meso drago, potem bo še dražje. Dr. vitez Bleiweis nasvetuje, naj se magistratu naroči, da čez leto dnij poroča, kako se je odprava tarife obnesla. Govornik misli, da bode to neki Damoklejev meč za mesarje in nekoliko tolažila za občinstvo. Pri glasovanji se zavrže Regalijev predlog in sprejme odsekov predlog z dostavkom dr. viteza Bleiweisa. Mesarji so tudi prosili, naj bi se taksa za klanje telet znižala od 50 kr. na 30 kr., potem da bi plačevali le za jedno mestno ledenico, a rabili tudi ledenico v klavnici, in naposled, da bi za klanje pripravljena živina 48 ur smela brezplačno biti v klavničnih hlevih. Te prošnje se ne uslišijo. Pač pa se dovoli, da ostane blato v drobci živine lastnina mesarjev proti temu, da ga odpravijo o določenem času.

Dr. Suppan potem poroča v imenu zjedinenih istih odsekov (policijskega in finančnega) o instrukcijah in plačah klavničnih služabnikov. Instrukcije se odobré. Plače nasvetujeta odseka za hišnika (hausmeister) 500 gld., za dva hlapca pa po 300 gld. in prosto stanovanje. Ko bi se imelo glasovati o

Michel Angelo sám, da so „porta degna del paradiso“. Mnogo kipov nahaja se na javnih prostorih, potem v tako imenovanej „loggia dei Langi“ in v „Pallazzo vecchio“, od menj ali večje umetniške vrednosti. Javne palače odlikujejo se po svoje skromnosti v slogu, brez vsacega odvišnega vnanjega lišpa in preobloženosti v ornamentiki. Na glavnih trgih „Piazza della Signoria“ in „del Duomo“ in v glavnih ulicah „Calzajoli“ in drugih je življenje še dosti živahno, promet z omnibusi in tramway, posebno proti večeru oživljajoč se, včasih celo šumen. V zimskem času pa je posebno obrežje ob Arnu na solnčnej strani, kjer se sprehaja množica tujcev, katerih je v tem času vse polno.

Toliko o Firenci. V par dneh podam se nazaj proti Bologni na deželo, od koder Ti bom pisal. Da si mi zdrav!

Tvoj stari prijatelj

Josip Nollí.

teh predlogih, zbor nij sklepčen in župan zaključil sejo, ki se je nadaljevala sinoči.

(Dalje prih.)

P. n. članom ljubljanskih narodnih društev.

Od slavnostnega odbora za Štefan Modrinjakovo svečanost v Središču je ljubljanske čitalnice odbor dobil naslednji dopis: Slavni odbor!

Usojam si v imenu odbora za Štefan Modrinjakovo svečanost vabiti častite ude slavnih ljubljanskih narodnih društev, naj bi nas počastili dne 25. t. m. s številnim obiskom. Poštni vlaki pridejo s Pragerskega ob 1/2 12. uri predpoludne in zvečer ob 1/2 9. uri v Središče. Naj bi nam sl. čitalnični odbor nemudoma prijavil število gospodov, ki hoté priti 25. dan t. m. v Središče, da pripravimo za nje stanovanja (brezplačno). Najbolje bi bilo, da gospodje Ljubljančanje uže pridejo v soboto dne 24. t. m. zvečer. Table d' hôte v nedeljo bo po 1 gld. 20 kr. (s pol litrom izvrstnega starega ljutomerskega vina in kruhom vred). Imamo vse boljše urejeno, kakor je bilo glede pogoščenja lani pri Stanko Vrazovej slavnosti. Prosimo tedaj, da nemudoma prijavite število gospodov naših gostov, da zamoremo prositi za znižano železniško vozno in da se gospodje gosti uže v nedeljo o polnoči, če bi moralo biti z brzovlakom lahko vrnejo domov.

Nadejaje se na kmalu cenjenega Vašega odgovora ostajem bratovsko pozdravljaje častite ude slavnih narodnih društev ljubljanskih ves udani Vam sluga

Ivan Čagran,

slavnostnega odbora načelnik.

V Središču, dne 15. septembra 1881.

Domače stvari.

— (Deželni glavarnik za Kranjsko) je imenovan g. Gustav grof Thurn-Valsassina, graščak v Rádovljici.

— (Kranjski deželni zbor.) Dunajskemu „Vaterlandu“ se je poročalo iz Ljubljane, da bodo vsi narodni deželni poslanci kranjski odložili svoje mandate. Iz „V.“ so to novost posneli vsi drugi dunajski listi in jo širili po svetu. Čudimo se Vaterlandovemu dopisniku, kako je mogel tako za gotovo poročati o stvari, v katerej poslanci še niso sklepali končno.

— (Odlikovanje.) Nj. veličanstvo presvitli cesar je podpredniku kranjske trgovinske in obrtne zbornice in načelniku obrtne podpornega društva ljubljanskega, g. Janu Horaku v priznanje zaslužnega delovanja podelil zlati križec s krono.

— (G. Ivana Hribarja predavanje) o zgodovini češkega narodnega gledališča, katero je predvčeršnjim ob 11. uri v čitalnični dvorani poslušalo izbrano občinstvo, bode priobčil „Ljublj. Zvon“ po polnem in še pomnoženo v slovstveno-zgodovinskem oziru. Zato se ne bodemo tu globlje spuščali v poročilo in samo sploh omenimo, da bode g. Hribarjev izvrstni spis jako zanimal vse rodoljubne slovenske kroge.

— (Kranjska trgovinska in obrtna zbornica) je v poslednji seji dne 16. t. m. sklenila: a) c. kr. deželni vladi naznaniti, da pritrudi načrtu postave o ustanovitvi prostorij za dražbe premičnega blaga (Auctionshallen); b) poslati prošnji c. kr. trgovinskemu ministerstvu in zbornici poslancev zato, da se jasno

določi, kdaj so trgovinski listi pristojbine prosti; c) ponoviti izjavo od l. 1875. o francoske carinske ali colnej tarifi; d) poročati c. kr. trgovinskemu ministerstvu o colno-političnih vprašanjih glede kranjskega obrta z železom in stroji; e) izreči se za to, naj se preloži sejma v Idriji od sv. Barbare in Velikega četrtega dne na 4. dan grudna in oziroma na Veliko sredo; f) podpirati prošnjo dunajske trgovinske in obrtne zbornice na trgovinsko ministerstvo zaradi reguliranja Dunava, in g) obrniti se na vodstvo južne železnice zaradi dovoljenja nižje tarife za moko in žita.

— (Nedvedovo dvoglasno latinsko mašo) bodo peli učitelji v četrtek 22. dan t. m. ob priliki učiteljskega zborovanja ob 8. uri v mestnej farnej cerkvi sv. Jakoba. Prijatelji cerkvene glasbe, zlasti učitelji, so uljudno vabljeni.

— (Javna tombola) predvčeršnjim popoldne nij bila tako živahna kakor prejšnje. Prodanih je bilo samo 4872 kartelj za 974 gl. 40 kr.; čistega utegne ostati kacij 300 gl. O podrobnostih zaradi pomanjkanja prostora danes ne moremo poročati.

Dunajska borza 19. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76 gld.	55	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	50	„
Zlata renta	93	90	„
1860 drž. posojilo	131	40	„
Akcije narodne banke	825	—	„
Kreditne akcije	350	75	„
London	117	80	„
Srebro	—	—	„
Napol.	9	36	„
C. kr. cekini	5	57	„
Državne marke	57	55	„

Oglas.

Cestni odbor okolice ljubljanske naznanja, da bode **most pri Fužinah** (Kaltenbrunn) zaradi poprave od 20. septembra do 1. oktobra tega leta za vozove in živino zaprt. (537)

280 hektolitrov belega vina,

pridelanega iz finih domačih in tujih vrst grozdja od leta 1877, 1879, 1880, a hektoliter od 12 do 20 gld., ima na prodaj **graščina Stari Ribnik** pošta Metlika. Poskušnje se na zahtevanje pošljejo franco. Več o tem se zvé pri (536—2)

Stanislavu Klaiči,

oskrbniku graščine Ribniške. (527—2)

H. Ničman,
v Ljubljani, Stari trg, (529—3)
ima v zalogi vse
Šolske knjige,
kakor tudi vse druge šolske potrebšline ter jih priporoča p. n. roditeljem, učiteljem in dijakom.

Tujci
16. septembra:
Evropa: Bruckner iz Pole.
Ravnik iz Maribora. — Rank z Dunaja. — Blaž iz Reke.
Pri Slonu: Strle iz Travnika. Scheimpflug, Solmar z Dunaja, Panzera iz Trsta.
Pri Mallét: Wawrzynski z Dunaja. — Albrecht iz Prage. — Durbasit iz Reke.

Pri
KAROLU TILLU,
pod Trančo št. 2.
Velika izbirka (531—2)
vseh šolskih, pisnih, risalnih potrebnin in pisarničnih del.

Pravi ržen kruh,
Graham-kruh (graški), najfinejši vanille, graški in cimetni suhár, opresnik, biscuit, makove in orehove rogličke (538—1)
vsak dan frišne prodaje
Föderlova pekarija,
v mestu, Lingarjeva ulica.

2000 gld.

leško na leto zaslužijo **gostilničarji in kupčevalci.** Brošurica fabrikacij velja 3 gld.; dobi se po poštnem podvzetju: **F. Schlosser, Trst.** (419—46)

Novo! Novo!

(Po sanitatnozdravniškem odobrenju in kemični preiskavi priznan kot popolnem zdrav izdelek.)

Kerubska čajeva kava

(izumitelj Ant. Wolencez v Iglavi), pridobljena iz žlahnih čajevih kavi blizu sorodnih sadnih tvarin, daje izvrstno redilno pijačo ter se more z zrnato kavo z izvrstnim vspehom rabiti, ker to močno oboljša kerubska kava. — Najbolj se priporoča za homeopatične namene, otrokom in osobam, katerim zrnata kava kri vzmira itd. — Pošilja se s povzetjem v kartonih po 1/4 in 1/2 kilograma, a kilogram 56 kr. — Prodajalci jo dobé primerno ceneje. — V zalogi in pravo ima

POHL & SUPAN,
trgovina sé specerijskim blagom v Ljubljani. (464—3)

Novo! Novo!

Gostilna

z vsemi potrebnimi prostori, posodo in orodjem ter tudi nekaj zemljišča se odda s 1. oktobrom pod ugodnimi pogoji za tri leta v **najem.** Gostilna obstoji uže 20 let in leži v vasi tik okrajne vozne ceste. Natančneje se zvé pri lastniku

Matevži Grudnu

v Hotedršici.

Bergerjevo medicinično mjilo iz smole (Theerseife),

priporočeno po medic. strokovnjakih; rabi se v največ evropskih državah sé sijajnim vspehom zoper

izpuščaje na životu vsake vrste,

osobito zoper hraste, kroničen in luskinasti lišaj, nalezljive hraste, zoper prhljaj na glavi in bradi, pege, žoltine, rdeč nos, ozebljino, potenje nog. — **Bergerjevo mjilo iz smole** ima 40% koncent. **smole iz lesa** ter se stvarno od vsega družega mjila iz smole, ki se v trgovini nahaja, razlikuje. — Da se **prekanjenju izogne,** zahteve naj se odločno **Bergerjevo mjilo iz smole** ter naj se pazi na znano varstveno marko.

Kot milejše mjilo od smole za odstranjenje vseh

nečistostij na polti

zoper izpuščaje na glavi in koži otrok in kot nepresežno kosmetično mjilo za umivanje in kopanje pri vsakdanjej rabi služi

Bergerjevo glicerín-mjilo od smole,

imejoče 35% glicerina ter fino diši.

Jeden komad velja 35 kr. z brošurco vred. — Glavno zalogo ima lekar **G. HELL v OPAVI.**

V zalogi v vseh lekarnah cele države. **Glavne zaloge** pa imajo: V Ljubljani pri gg. lekarjih J. Svoboda, G. Piccoli, W. Mayer in J. pl. Trnkoczy. V Kočevju J. Braune. V Krškem J. Bomeker. V Idriji J. Warty. V Kranju K. Šavnik. V Litiji Jos. Beneš. V Novem mestu D. Rizzoli. V Rádovljici A. Roblek. V Vipavi A. Konečny. (22—17)